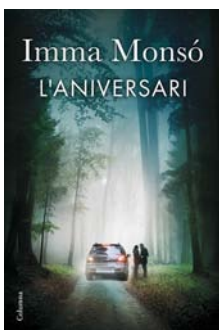

Quan cordialitat esdevé convulsió

Imma Monsó

L'aniversari
IMMA MONSÓ

Columna
Barcelona, 2016
298 pàgines

M'ha tornat a guanyar la partida. L'Imma Monsó amb *L'aniversari* m'ha tornat a seduir. M'ha agafat del coll des del primer moment i no m'ha amollat fins al final. Ni tan sols en aquest moment, perquè el que ha fet és girar-me'l i deixar-me amb una sensació i un interrogant que m'allarguen la història més enllà del punt final. Identifique, com a lector seu bastant fidel, alguns dels seus mecanismes, com ara la destresa de girar situacions més o menys convencionals i desenvolupar-les des d'un angle diferent. O el fantàstic estratagema d'inocular verí i tensió narratiu i vital per dur-te a un terreny inesperat. El lector pot saber aquestes coses i moltes més, però l'autora sap convertir els recursos en nova vida i nous sentits.

La novel·la presenta un matrimoni que, després de més vint anys de felicitat discreta, una vegada que han marxat els fills, s'estavellen contra una crisi de profundes dimensions: es desfermen les diferències. Ella ja no suporta la seua atonia, les respostes avorrides. Imposa el silenci temporal com a bàlsam i interregne reflexiu. Ell és home tirant a neutre, a qui produeix urticària la imaginació. Un home pragmàtic, que se'n diu. Perfeccionista, però que fica la gamba sistemàticament. Ella és tota imaginació. Però xafa de peus a terra i és eficient en el treball. L'embruix de la paraula la transfigura i li permet bastir-se un núvol personal a través de la poesia i la traducció, tot dut en el quadrilàter estricte del cervell. La literatura congela el dolor i multiplica la vida. Té també el seu revés: la inflamació de l'entusiasme verbal comportava derivacions obsessives. Esdevenen mútuament suport i contrapès. S'equilibren. I pacten tàcitament silenciar un passat que els asfixia.

El marit no vol perdre la dona, i un dia decideix representar una història per sorprendre-la. Amb l'excusa d'un aniversari trama una història inquietant enmig d'un paratge recòndit, però es produeix un fet

inesperat: es troben atrapats dins el cotxe sense poder sortir-ne.

L'aniversari creix amb una història paral·lela, centrada en dos adolescents i que transcorre en una casa envoltada de boscos. Les dues situacions es reflecteixen, s'alimenten i es complementen. Estimulat per la mare, Guillem i el seu amic viuen la lectura amb una intensitat inaudita: recreen *Moby Dick* amb una passió desbordant. És experiència iniciàtica, es submergeixen en una il·lusió que els supera. No és casualitat la tria de l'obra de Melville. La novel·la és tot un símbol de la diversitat, de la pluralitat de visions i de fils que teixeixen la vida. És també la narració d'una obsessió i d'una desmesura, d'un destí tràgic a causa de la lluita impossible contra els propis fantasmes sota la forma de la balena blanca.

En la novel·la es concentren relacions de pares i fills, de parella, tractades en altres llibres, però sobretot el pes recau en la relació entre literatura, realitat i referents mítics, i en el lligam entre la imaginació i el llenguatge –vist des de distints angles i graus– en la gestió de la vida, dels sentiments... En *L'aniversari* Imma Monsó s'endinsa en personatges marcats per dèries i obsessions, xarxes mentals carregades de cabòries, situacions amables que deriven en convulsions terribles. En aquesta dinàmica, el diàleg és clau, perquè no fixa tant els fets com tracta d'explorar-ne implicacions, motius i efectes. En la recerca de sortides, dissolten "embolics" i assenyalen vies de llum, però al mateix temps s'escolen noves ombres, nous enigmes.

Potser *L'aniversari* no té l'amplitud i les potencialitats d'*Un home de paraula* i d'*Una dona veloç*, però s'hi recrea amb renovada força, un estil vibrant i un joc narratiu enlluernador a fi d'ordir un tram de densitats i sentits. Escritura precisa, que fa d'Imma Monsó una de les autores més atractives del panorama narratiu català.